

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 16 December 1900

N:r 12

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Karl Warburg* (med 1 porträtt). *En uppgörelse*. För HVAR 8 DAG af Elbe. *Den nutida ryske officeren. II*, (med 10 illustrationer). *Grefve R. Cronstedt* (med 1 porträtt). *Karlshamns nya rådhus* (med 3 illustrationer). *Oskar Wilde* (med 1 porträtt). *Branden i Borlänge* (med 2 illustrationer). „*Nio och nittio*“. Af Richard Harding Davis. *Veckans porträttgalleri* (med 5 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

Foto. A. Jonason.

Professor KARL WARBURG.

Min första fråga var, då jag skulle skriva om Karl Warburg i »Hvar 8 Dag»: »hur stort utrymme får jag?»

»En sida eller så!»

Nå, det både förenklade och försvårade uppgiften. Förenklade den, emedan man icke behöfde fördjupa sig i detaljer, försvårade den, därför att man var tvungen att sammanfatta ett så arbetsamt och framgångsrikt lifsarbete som Karl Warburgs inom en väl liten ram.

Därför skall jag håller inte upptaga rummet med vanliga biografiska detaljer. Att han är född göteborgare, anser jag mig böra omtala af den orsaken, att han själf håller styft på det, äfvenledes får jag väl ange hans födelseår: 1852. Att han hört till lyckans förklarade gunstlingar, är ju bekant. På hans väg hafva i sanning icke många stenar legat. Han fick stort offentligt inflytande redan vid en ålder, då andra genomgå sin »Sturm- und Drangperiod». Han har varit docent, bibliotekarie, konstanmätlare i Göteborg och i denna egenskap liksom Carl XI »endast Gud och sig själf responsabel för sina gärningar», professor m. m. Dock aldrig det, som han bort blifva: tidningsredaktör.

* * *

Karl Warburg har, som bekant, utöfvat ett mycket stort litterärt skriftställereri. Särskildt som litteraturhistoriker har han utöfvat ett icke ringa inflytande. Man har förebrått honom, att han härvidlag tagit sitt arbete mindre grundligt. Detta kan så tillvida vara rätt, som Karl Warburg aldrig blifvit så grundlig, att man haft svårt att läsa hvad han skriver. Han har varit för mycket tidningsman till det och vet, hur en sak skall ställas upp, så att den läses och läses med nöje. Att han skulle sakna djupa och grundliga kunskaper, tror ingen, som känner honom. En oerhörd flit, ett fenomenalt minne och ett godt hufvud i förening bruka skapa lärdom, och dessa egenskaper besitter han i hög grad.

Snarare skulle jag tro, att dessa oerhörda detaljkunskaper och detta fenomenala minne mången gång förledt honom till sönderplockande af uppgiften. Men endast ytterst sällan. Jag tror icke, att någon nu lefvande litteraturhistoriker gjort så mycket för att hos vårt folk föda intresse för Sveriges litteratur.

Han har arbetat i svenska litteraturens tjänst med en entusiasm, som varit omiskänlig. Då man förebrått Karl Warburg att icke vara svensk, har jag alltid måst le för mig själf. Han är svensk-chauvinist lika bra som någon annan — men han är litteratur-chauvinist. Hvad han som politiker må ha syndat, och det vore ett äckligt smicker att påstå motsatsen, i sitt yrke som litteraturhistoriker har han varit svensk.

Man har velat förklara denna brist på politisk svenskhet med att han tillhör en ursprungligen främmande nationalitet. I sammanhang härmed kan det kanske roa er att höra, att en kamrat till Karl Warburg i Upsala först efter flera års daglig sammanvaro kom att få veta af hans nationalitet och nu blef mycket förvånad, då det knappt fanns någon i hela den goda lärdomsstaden, som var så typisk svensk student som Karl Warburg.

* * *

Härofvän vidrördes hans ställning som politiker — han har ju icke kommit att spela någon synlig roll i densamma. Men man tager knappast fel, om man antager, att han i detta hänseende utöfvat ganska stort inflytande. Han som andra har väl i ungdomens entusiasm — och att den var ärligt menad är säkert — haft idealer, som icke sedan kunnat hålla färgen, hvilket ju var lätt förklarligt, då den var väl ljusröd. Som praktisk politiker saknar han i alla fall en sak: kallblodighet. Karl Warburgs sinne är vida mer »impressionistiskt».

Härofvän vidrörde jag hans ställning som tidningsman.

Karl Warburg må vara professor aldrig så mycket, han må bli ledamot af akademien, chef för nobelinstitutet, det gör detsamma, tidningsman är han och blir han. Kongliga majestät kan göra honom till generaldirektör eller landshöfding — det kan nämligen kongliga majestät, äfven om det inte är troligt, att han gör det — men Karl Warburg blir tidningsman ändå. Han kommer kanske att presidera i lysande sällskap och kanske nalkas en dag kraschanen, som stjärnan redan har anländt — han blir tidningsman ändå. Hans allt omfattande intresse, hans mångsidiga vetande, hans vakenhet — akta er för att tro, att professorn är tankspridd! hans snarfyndighet — allt för stor ibland, ty han har så lätt att vara rolig, då han behöfver täcka öfver en svaghet — hans förmåga att sätta lif i folk, hans originalitet och lustighet, hans absoluta tro på prässens uppgift, hans minne, allt gör honom till boren tidningsman. Som sådan har han verkat här som ingen annan, med undantag af S. A. Hedlund. Man må nu bedöma detta arbete som nyttigt eller skadligt, allt efter som man har den eller den åsikten, *lif* har det varit i det. Och slog han någon gång för hårdt, så är jag öfvertygad, att hans lättörda hjärta grät allra värst.

Lättrördt hjärta — ja, det är just det Karl Warburg har. Det finnes inte så litet konstnär hos den mannen.

* * *

Nu ser jag, att jag öfverskridit måttet. Jag kan inte sluta denna min uppsats bättre än med ett referat af hans egna ord vid studentuppvakningen:

»Till sist, mina vänner, studenter vid Göteborgs högskola, glömmen ej för edert arbete *glädjen*».

— — — — —
»Låten aldrig dammet lagra sig öfver edra sinnen. Låten *arbetet* vid boken, *hågen* för det som ger lifvet högre värde och — under fristunderna — *glädjen* i kamraternas krets vara edra hälsokällor.»

I en surmulen tid som vår gör det godt att höra ett sådant ord om *glädjens* berättigande. Aldrig skulle Karl Warburg kunnat sluta sitt tal med en bättre önskan. Han visste det själf, att *arbetet* fört honom dit, där han står, och att *glädjen*, den personlighetens lifsvarma glädje, som i sanning strömmar ut från hans person, i hvilken professors värdighet aldrig förkvävt studentens friska ogenerade ungdom och som alltid förblifvit »Kalle Warburg», hållit honom frisk.

Göteborg mister i honom en lefvande *personlighet*. Och det hade vi inte råd till. Det få väl äfven vi medgifva, som inte kunnat följa Karl Warburg i alla hans åsikter.

Gustaf Bellander.

EN UPPGÖRELSE.

För HVAR 8 DAG af ELBE.

Vigseln var öfver. Den ännu lifskraftige, knappt 50-årige mannen var förbytt från enkling till brudgum. Då brudens mor steg fram ur den lilla kretsen af bröllopgäster för att lyckönska de nygifta, ilade en ung flicka till ett i bortersta delen af våningen beläget litet rum, hennes eget. Så snart hon kommit inom dörren, pressade hon händerna mot tinningarne och utropade i ett utbrott af smärta och förtviflan:

»Nej, nej, nej, jag kan ej lyckönska dem! Jag kan ej och jag vill ej!» och tårarne störtade fram ur hennes ögon. Hon sjönk ned på stolen vid skrifbordet, hvarpå ett porträtt af hennes mor intog hedersplatsen. Längre betraktade hon det, då och då torkande de alltjämt framkvällande tårarne.

»Mamma, lilla kära mamma! Hur har pappa kunnat glömma dig! Men det lofvar jag, att aldrig låta någon annan få intaga din plats i mitt hjärta.»

Så småningom upphörde gråten, och flickan försjönk i tankar. Hur ömt hade hon ej förut varit fästad vid den nyblifna styfmodern, innan fadern började hålla af henne. Hon hade då synts henne såsom idealet för en kvinna, så lugn, så mild och behärskad. Och nu... Eveline kunde ej fatta, hur väninnan kunnat vilja göra henne denna sorg, en sorg som skulle följa henne hela lifvet igenom.

En sakt knackning på dörren afbröt hennes tankegång och kom henne att råta upp sig och ordna håret öfver pannan.

»Eveline, är du där?» frågar en mjuk röst.

»Ja».

»Får jag komma in?» fortsätter styfmodern men öppnar dörren utan att afvakta svaret på sin fråga.

»Har du gråtit, min kära flicka! Jag ville just tala vid dig för att få allt klart mellan oss, innan jag intar min plats som din fars hustru,» säger hon vänligt och nödgar den unga flickan att taga plats bredvid sig i soffan.

»Oss emellan är allt redan klart,» svarar Eveline afvisande och inlägger äfven i sin hållning en antydning om det svalg, som skiljer dem åt.

»Nej, Eveline, du måste inse, att du ej har anledning att vara så kall och fränstötande, som du varit sista tiden.»

»Såå, tänker du redan börja mästra mig?» frågar styfmodern litet skarpt.

»Mästra? Hur kommer du på en sådan tanke! Jag hvarken kan eller vill utöfva någon myndighet öfver dig; jag hade tvärtom hoppats att vår vänskap skulle bli ännu fastare. Kära Eveline, vill du ej försöka att åter hålla af mig litet?» ber hon vekt.

»Nej, jag kan ej!» nästan ropar den unga flickan och skjuter den räckt handen åt sidan samt kastar, för att stålsätta sig mot styfmoderns hjärtlighet, en snabb blick på moderns bild.

»Ja, din mor, Eveline, men har du ingen tanke för din gode far? Har du ej tänkt på, hur tomt hemmet blir för honom, när du nu snart sätter eget bo? Hvem skall dela hans fröjder och sorger, hvem skall för hans egen skull göra hemmet ljus och gladt? Ack, du vet ej du, hvad det vill säga att stå ensam, att ha mistat det käraste man äger...»

»Jo, så mycket känner jag, att man då ej strax vänder sin håg till en annan», afbröt Eveline häftigt. »Om Berndt skulle dö ifrån mig, skulle jag aldrig kunna fästa mig vid någon annan; hans minne skulle vara mig heligt.» De tårar, som vid dessa ord stiga upp i hennes ögon, trängas beslutamt tillbaka, och hon fortsätter:

»Men om du tänker att pappa älskar dig, då tar du fel. Ack, jag vet hur han kan älska», och åter söker hennes blick den kära bilden på skrifbordet, »hur hvart ord, hvar tanke...»

»Tyst, barn!» afbryter styfmodern blek och fattar ofrivilligt om flickans handled, »och glöm ej, att du talar till din fars hustru.» Hon tyckes ett ögonblick kämpa med sig själf, men släpper så Evelines hand och skyndar ut efter tillsägelse åt henne att vänta.

Efter en kort stund, under hvilken den unga flickans känslor hunnit något lugna sig, och hon erfar något liknande ånger, kommer styfmodern tillbaka och lämnar henne ett öppet bref, skrifvet med hennes fars handstil.

»Läs!» säger hon kort.

Liksom hypnotiserad hastar flickans blick öfver raderna, till dess den fäster sig vid några ord, hvilka liksom bränna sig in i hennes medvetande: »Min kärlek kan jag ej bjuda Dig — den har följt min Maria i grafven», och längre ned: »då jag vet att Du kommer att bli den bästa och kärleksfullaste vårdarinna för mina två små gossar...»

Eveline vågade ej höja sin blick mot styfmodern, som utsträckte sin hand efter brevet, sägande:

»Och ännu ett: jag älskar honom. Och nu är det väl nog?»

Med en djup darrande suck vänder hon sig om och går. Evelines motstånd är brutet. Hon vill skynda efter henne, vill bedja om tillgift, men förekommes af att dörren öppnas af maken — fadern, som kommer för att hämta dem ut till bröllopgästerna. Förvånad öfver att se sin hustru så upprörd sluter han henne i sin famn, och strax öppnas denna åter för att mottaga den högt gråtande dottern, som lidelsefullt slingrar sina armar om hans hals.

»Hur är det?» frågar han bekymrad.

»Ack, nu är allt åter bra, eller hur, Eveline?» svarar hustrun.

»Ja, ja», snyftar flickan och lösgör sig ur faderns armar för att slutas i vännens.

DEN NUTIDA RYSKE OFFICEREN. II.

Af

OSWALD KUYLENSTIERNA.

Efter unika fotografier tillhöriga Ryska Staten. Reproduktionsrätt för HVAR 8 DAG förmedlad genom Hr A. Andersson, Paris.

AFGIFVANDE AF RAPPORT.

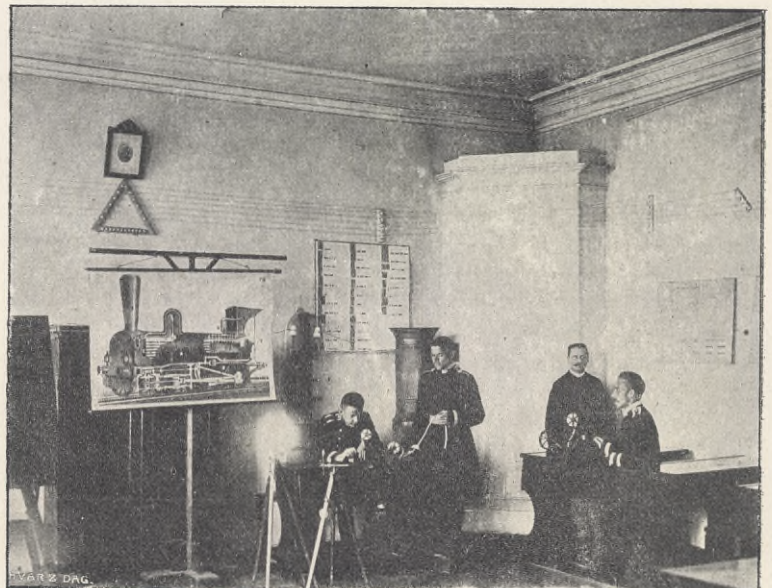
En tafla, hvars olika detaljer göra ett typiskt ryskt intryck.

Undervisningen m. m. vid kadettkårerna.

Den ryske kadettens dag är noga indelad. Han stiger upp kl. 6 på morgonen och ikläder sig hastigt uniformen, som består af en mörkgrön vapenrock, med axelklaffar i olika färg för olika kadettkårer, vida mörkgröna eller blågrå benkläder samt låga vec-kade stöflar. Hela uniformen öfverensstämmer nästan alldeles med det ryska linieinfanteriets. Mössan, med skärm och rött mössband, liknar en vanlig tysk uniformsmössa*. Sommartiden användas hvita linnekläder (se bilden med schackspelet). Rätt tidigt på hösten anlägges den långa, grå kappan, som först ganska sent på våren afläggas.

Den ryska kadetten har fyra måltider om dagen. Vid tre af dessa — sålunda alla utom mid-dagen — serveras té, hvilket, så som det tillagas öfver allt i Ryssland, är en både god och

närande dryck. Maten vid kadettkolorna är regeln förträfflig. Här saknas naturligtvis icke »schtschi», den nationella kålsoppan, hvars namn utgör för främlingen en probersten i fråga om uttalet af de krångliga sche-ljuden i ryska språket.

LEKTION I TELEGRAFI.

* Ett undantag från denna enkelhet bildar den kejsrliga pagekåren der kammarpagerna (de äldste) till parad hafva hjälm med hvit plym, rikt guld-streckad vapenrock samt åtsittande hvita benkläder och höga blankläders-stöflar med kragar.

LEKTION I FÄLTMATNING I TERRÄNGEN.

Boklig undervisning och kroppsöfningar om-
vexla i kadetternas tidsindelning med hvil-
or lekstunder.

Af utländska *språk* läsas tyska och franska,
däremot ej engelska, men undervisningen i språk lik-
som i fråga om hvad vi kalla »uppsatsskrifning»,
lär, att döma efter en del inspektionsutlåtanden,
lämna åtskilligt öfrigt att önska.

Däremot berömmas med rätta de ryska kadet-
ternas *slöjdarbeten*. På den senaste stora
utställningen i Nishn-
Novgorod (1896)
fanns en vacker
samling sådana ar-
beten, jämte rätt
märkliga samlingar

LEKTION I FÄLTMÄTNING.

ur sten-, växt- och djurriket, tillhörande kadett-
skolorna.

En betecknande tafla återger den af våra bil-
der, som framställer *schackspelet*. Man ser här
huru guvernören med intresse följer spelets
gång.

Detta välvilliga och nästan faderliga i befällets
förhållande till de unga eieverna tillhör kadettkårs-
institutionens vackraste sidor. Att fostra kamrat-
skap är ett af dessa skolors främsta mål och de
uppfylla det äfven. Denna gemensamma uppfostran
från barndomsåren bildar ett fast band, som sam-
manhåller de sedan öfver hela det vida ryska riket
kringspridda officerarne. Vid gemensamma min-
nesfester samlas de forna kadettkamraterna.

Som ett kraftigt föreningsband verka sålunda
dessa kadettskolor, till sammanhållande af den, af så
många olikartade element bil-
dade, ryska officerskåren.

Ja, mer än så. Dessa ka-
dettskolor äro verkliga smält-
deglar. Här sammansmältas,
särskildt i gränsprovincerna och
i Asien, folkkaraktärer, som ge-
nom härstamning och religion,
språk och seder än äro vidt
främmande. Sönerna till förnäma
grusier, armenier och tartarer,
sönerna till höfdingarne för
dessa muhamedanska bergstam-
marne i Kaukasus, som ännu för
några årtionden sedan förde en
förtviflad kamp mot de ryska
inkräkterne, ja t. o. m. de blif-

vande herrskarne i chanaterna i inre Asien, upp-
växa i dessa kadettskolor, som lekkamrater till
segrarnas söner och lära här att från barndomen
känna sig som ryssar.

Den fortsatta officersutbildningen.

Vid omkring 18 års ålder öfvergår den utexa-
minerade och för militärståndet lämplige kadetten
i regeln till en af *krigsskolorna*.

LEKTION BETRÄFFANDE HÄSTENS BYGGNAD.

Ända till 1867 bildade krigsskolorna, i likhet
med hvad som ännu är fallet vid kejsrerliga page-
kåren och finska kadettkåren, en rent militär afslut-
ningskurs vid kadettkåren, men numera äro de
själfständiga och afsedda för olika vapenslag.

Utom i tyska och franska meddelas teoretisk
och praktisk undervisning endast i militäramnen.
En mycket omhuldad undantagsställning intager
dock fortfarande undervisningen i musik och dans,
ridning och fäktning. Äfven vid
krigsskolorna lägges stor vikt
vid officersaspirantens utbildning
i allt hvad samhällslifvet fordrar
af en väl educerad officer.

I all teoretisk undervisning,
både i kadettkåren och krigs-
skolorna, intager den *grekisk-
ortodoxa religionsundervisningen*
en framstående ställning. Den
gemensamma statsreligionen är
nämligen det starkaste af de
band, som hålla den ryska hären
liksom den ryska staten, så kraf-
tigt tillsamman.

Kursen är tvåårig och sko-
lorna strängt militäriskt organi-
serade, i kompani-, skvadrons-
eller batteriförband. En stor del
af sommaren ligga eleverna i
läger.

Af de 8 krigsskolorna är
Nikolai kavalleriskolan i St Pe-
tersburg den förnämsta, tillgäng-

lig endast för söner till förmöget folk och till
största delen rekryterad från kejsrerliga pagekåren.

I regeln är dock utbildningen äfven vid krigs-
skolorna kostnadsfri och den utexaminerade eleven
erhåller vid afgången en summa af 225 rubel som
bidrag till officersekiperingen.

Det stora flertalet ryska officerare hafva dock
icke genomgått kadett- och krigsskolorna utan en-
dast *junkerskolorna*.

LEKTION I HOFBESLAG.

Deras ändamål är att bibringa ynglingen tillräcklig allmänbildning och nödiga militära kunskaper för att vinna anställning som officer vid armén.

Kursen är tvåårig och junkrarna underhållas på statens bekostnad. En yngling, som icke genomgått vissa elementarläroverk eller gymnasier, måste aflägga en lättare inträdesexamen. Dessa junkerskolor äro nämligen närmast afsedda för ynglingar med mindre skolbildning och lämna sålunda för dugliga unga män tillfälle att äfven med mindre teoretiskt kunskapsmått blifva officerare. Dock äro junkrarna vida ogynsammare ställda, beträffande utsikten till första officersbefordran, än krigsskoleeleverna och få vänta längre på sin officersutnämning.

Ärligen utgå omkring 1300 elever från junkerskolorna. En sträfvan att förvandla junkerskolorna till ett slags krigsskolor har emellertid på senare tid gjort sig gällande. De ledande männen i Ryssland arbeta nämligen oafslått på att höja den rent militära utbildningen och allmänbildningen hos det väldiga ryska rikets stora officerskår.

Den fortsatta högre officersutbildningen.

Genom flere, delvis förträffligt organiserade, militära akademier och officersskolor har man i

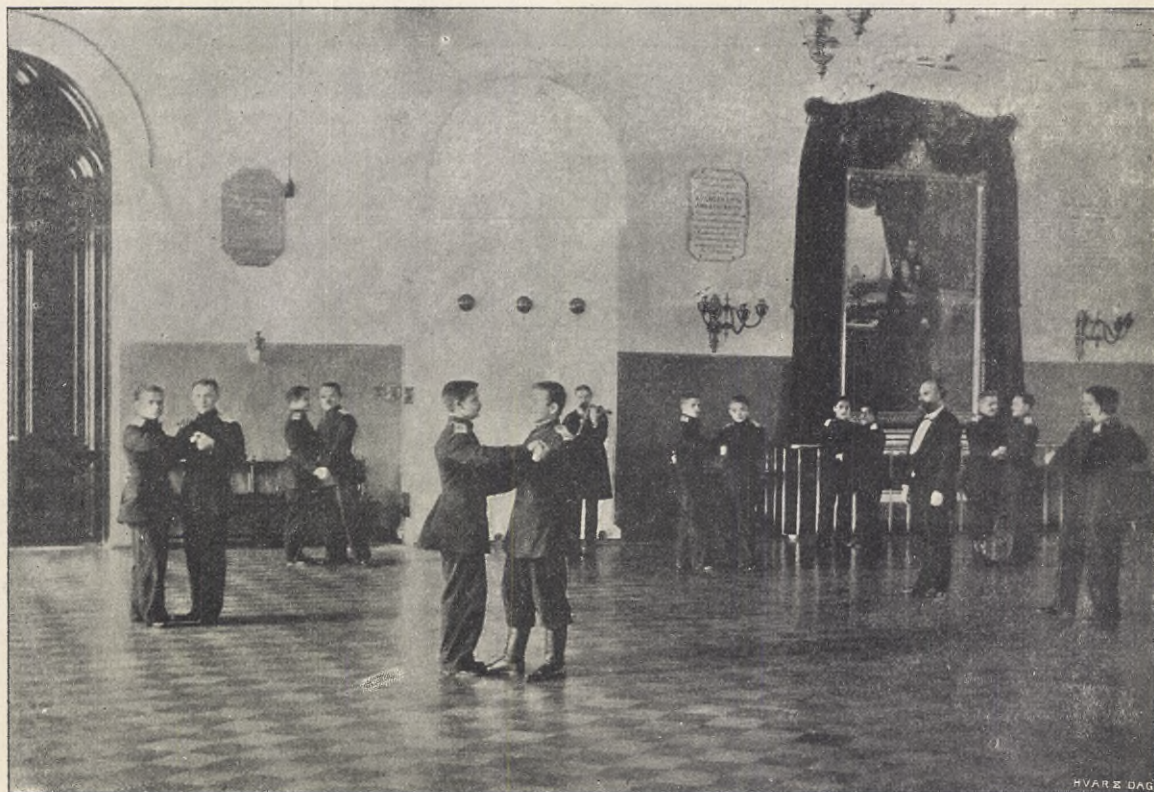
LEKTION I SLÖJD.

Ryssland sörjt för den unge officersns fortsatta utbildning.

De militära akademierna äro:

1) *Nikolai generalstabsakademien*, grundad 1832 af kejsar Nikolaus I, med ändamål att utbilda officerare för generalstaben och höja det högre militära vetandet inom armén.

Under de första 20 åren af sin tillvaro fick emellertid denna akademi en mycket ringa anslut-

DANSLEKTION.

Stor vikt lägges vid den ryske officersaspirantens utbildning för sällskapslivet.

LEKTION I SCHACK.

Denna lilla enkla tafla visar kanske bättre än någon annan det genomgående draget i den ryske officersaspirantens träning. — Se det levande intresset hos både spelande och åskådare, hvaribland synes guvernören. — Hvad kan också vara mera lämpligt än schackspelet att skärpa den egenskap som väl främst bör finnas hos det nutida befälet: strategisk blick och kombinationsförmåga.

ning från den ryska officerskårens sida. Elevantalet sjönk år från år, och år 1851 anmälde sig ej mer än 10 officerare till inträde vid akademien, af hvilka 7 antogos. Orsaken härtill låg i den dåvarande ryska generalstabsofficerens ställning, som lär för honom gjort tjänsten mindre angenäm i förhållande till truppofficerarne. Dessutom var

begränsas eller uteslutas. I sina stråfvanden efter att göra undervisningen grundlig, tyckes man icke undgått att få en del »förlästa» generalstabsofficerare. Men häremot uppreser sig dock ryssarnes sunda militära omdöme och deras riktiga uppfattning om hvilka egenskaper en officer i främsta rummet bör äga.

akademikursen för dyr och befordringsutsikterna ej så lysande.

Generalstabens omorganisation har emellertid, i förening med de stora fördelar en från generalstabsakademien utexaminerad officer erhåller, nu helt och hållet förändrat förhållandena.

Kursen varar 2½ år och öfver 100 elever antagas hvarje år.

En officer, som genomgått generalstabsakademien, befordras en grad, dock ej högre än till stabskapten vid gardet och kapten vid armén. Innehar han redan kaptensgrad erhåller han i stället ett års lön. De bästa erhålla guld- eller silfvermedaljer och samtliga utexaminerade elever erhålla det akademiska ordenstecknet (en silfverörn omgifven af en silfverkrans) samt rätt till en längre tjänstledighet.

Man klagar emellertid öfver mångläseri och öfveranstängning äfven vid denna akademi.

En del ämnen anses kunna

MÅLTID.

GRAFVE R. CRONSTEDT.

Efter porträtt måladt af professor *Oskar Björck*.

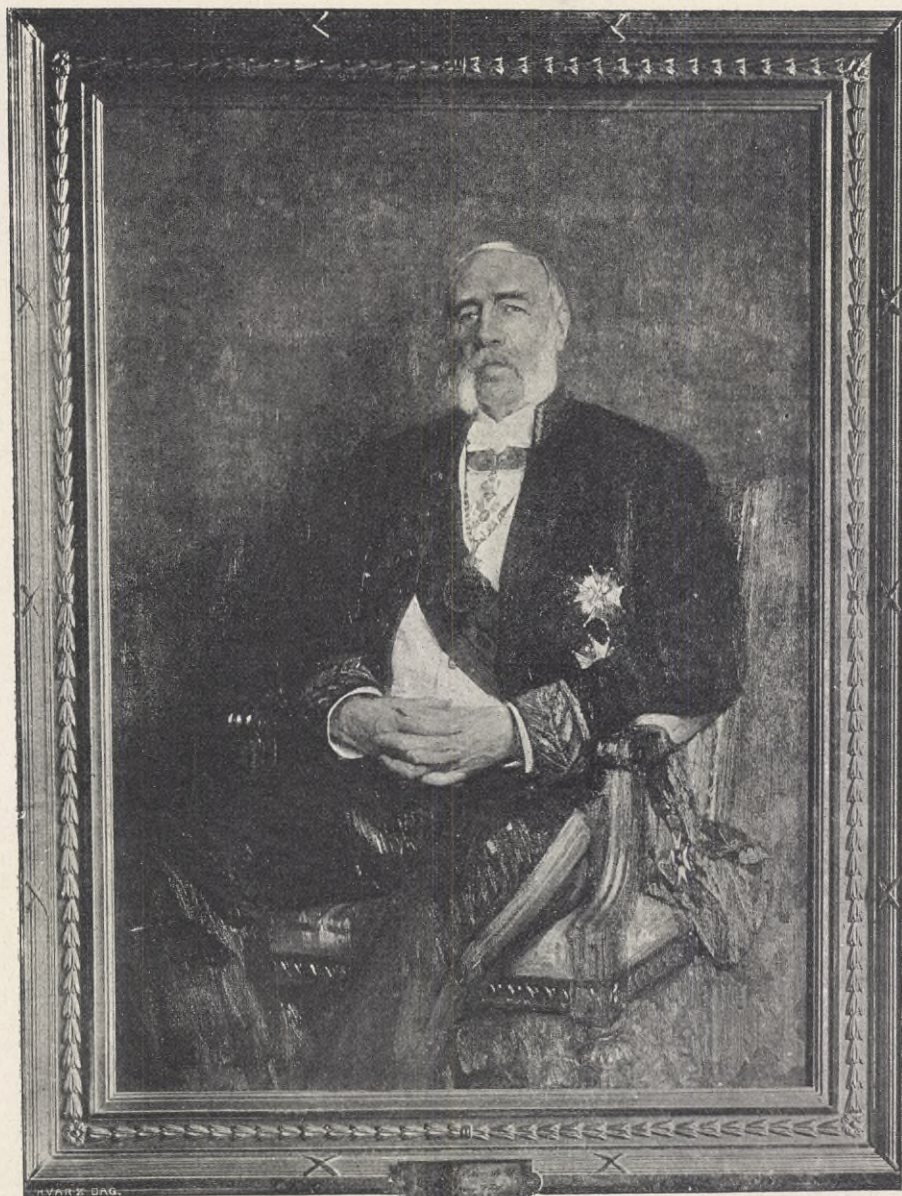

Foto. Ellquist Sthlm.

Vi återgifva här en för HVAR 8 DAG tagen fotografi af det den 6 december i järnvägsstyrelsens sessionsrum aftäckta porträttet af förre generaldirektören vid statens järnvägar, greve Rudolf Cronstedt, som denna dag i gick i sitt sjuttiofemte år. I det tal, som greve Cronstedts efterträdare, generaldirektör Nordström, höll vid fästen för jubilaren, gaf han ett vackert uttryck åt det friska minne, hvori greve Cronstedts förtjänster om de svenska järnvägarnas utveckling bevaras.

Greve Cronstedts verksamhet vid järnvägen är emellertid icke begränsad till det decennium och litet till, han hade högsta ledningen däraf. Han

hade dessförinnan i mer än trettio år varit knuten därvid. Redan som ung löjtnant i väg- och vattenbyggnadskåren beordrades han 1855 att tjänstgöra vid statens järnvägsbyggnader, där han snart befordrades till distriktsingenjör och sedan till byråchef för tekniska afdelningen i styrelsen öfver statens järnvägsbyggnader. Tjugo år senare utnämndes han 1853 till byråchef för järnvägsärenden i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, för hvilken han utnämndes till öfverste och chef samma år han blef generaldirektör för statsjärnvägarne.

De förtroendeuppdrag af olika slag han förut och sedan förvaltadt äro legio.

KARLSHAMNS NYA RÅDHUS.

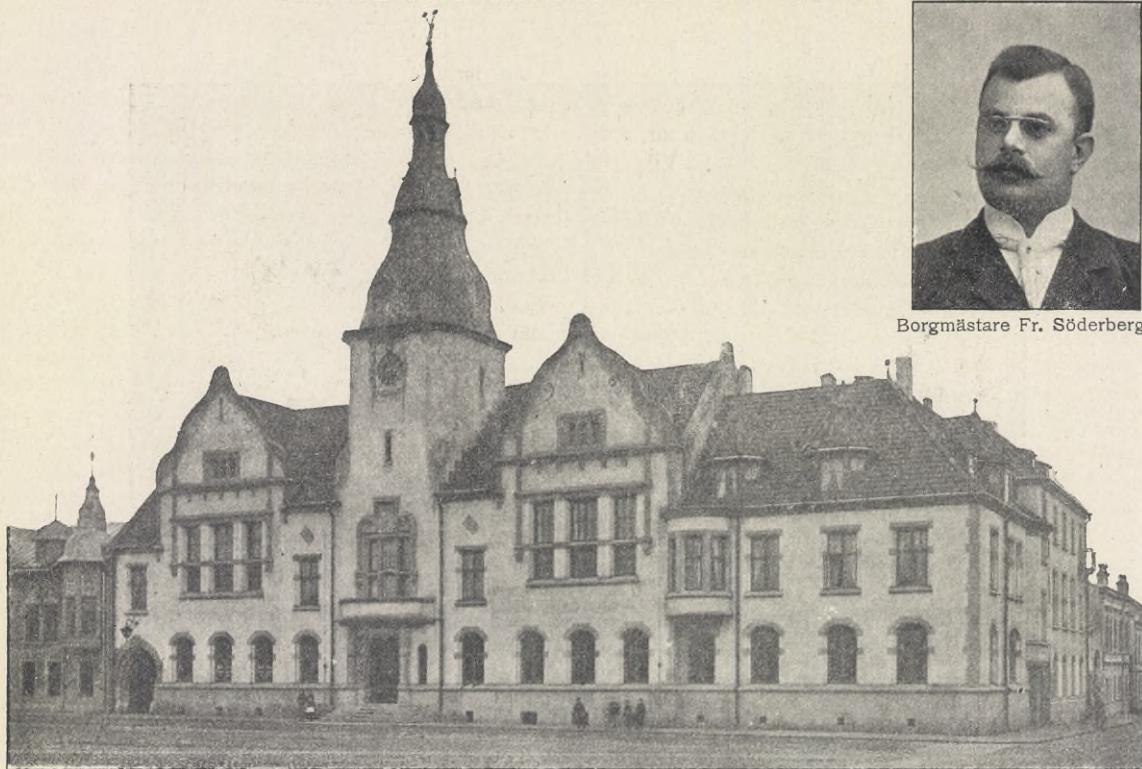

Foto. Falk.

KARLSHAMNS NYA RÅDHUS.

Borgmästare Fr. Söderbergh.

Blekingelänets andra stad invigde på Oscarsdagen sitt nya rådhus, till hvilket grunden lades den 9 september 1898. Det nya Justitiätämplet är beläget på samma plats som det gamla, vid Stortorget's sydvästra hörn. Det är uppfördt af tegel med sandstensornament i holländsk renässans, och gör genom sin enkla smakfulla stil ett förträffligt intryck. Byggnaden — i 3 våningar — är efter ritningar af arkitekt A. Lindberg uppförd af byggmästare C. Johnsson och kostar 225,000 kr.

Den högtidliga invigningen, vid hvilken närvaro länets nye höfding greve Wachtmeister, landstingets ordf. härads höfd. Lilienberg, stadsfullmäktigeordförandena i länets städer m. fl., bör-

jade med gudstjänst i stadens kyrka. Från kyrkan tågade deltagarne till rådhuset, som öppnades af landshöfdingen, hvarefter byggnadskomiténs ordförande borgmästare Söderbergh med ett tal öfverlämnade rådhuset till staden och stadsfullmäktiges ordförande, grosshandlare Meyer, å stadens vägnar mottog detsamma. Gästerna besågo därpå de olika lokalerna.

Efter förmiddagens högtidligheter följde så på e. m. stor middag å Stadshuset för de inbjudna gästerna, hvarpå denna märkesdag i Karlskronas historia afslutades med soaré och dans i det nyinvigda *palais de justice*.

Amatörfoto. L. Kruuse.

VY AF KARLSHAMN. (Rådhuset i midten.)

Den trefna staden — hvilken, som bekant, egentligen har Erik Dahlberg att tacka för sin tillkomst — är mycket vackert belägen, omgifven af Blekingenaturens rika fågning.

OSCAR WILDE. †

För HVAR 8 DAG.

För några årtionden sedan ärades det ständigt gästfria gamla Upsala slott genom besöket af ett märkligt par: den ryktbare irländaren sir William Wilde, lifmedikus hos drottning Viktoria samt hans maka lady Jane Wilde, känd som skriftställarinna under signaturen Speranza, och desslikes såsom en af sin tids skönaste kvinnor.

När dåvarande landshöfdingen, den älskvärde gamle baron von Kraemer, vid ett tillfälle lyckönskade den vackra unga damen till ett af hennes poem, sade hon med sitt genuint irländska, sorglöst vemodiga leende: *Oh, I should be a better wife, if I never had touched a pen!* (Jag skulle vara en bättre hustru, om jag aldrig hade rört en penna).

Och kanhända skulle hon äfven hafva varit en lyckligare moder, om ej hennes mångahanda intressen riktat hennes verksamhet så väsentligt utom hemmets sfär, hvarigenom de bägge sönerna hufvudsakligen lämnades åt sig själfva.

Den äldre, Oscar, föddes i Dublin den 16 oktober 1856. Redan tidigt drog han sina lärares blickar på sig och förvärfvade vid unga år guldmedalj för sina insikter i grekiska.

Snart inskrefs han som student vid det ryktbara Magdalen College i Oxford. Af hög börd — lord Genzane and Truro är hufvudman för familjen Wilde — och i lysande ekonomiska omständigheter — hans faders läkareverksamhet hade inbragt millioner — gjorde han sig nu känd som spirituel vitterlekare. Af den unge diletanten blef snart en erkänd mästare, och hans rykte växte snabbt. Visserligen sökte ju den renhjärtade pryda anglosachsiska rasen många gånger att reta upp sig på denne orubbligt oförskräckte unge dandy, hvars första uppträdande hade en viss likhet med Disraëlis, men det lyckades dock aldrig hütinnan. John Bull misstänkte starkt sig vara utsatt för drift, men Oscar Wilde hade nu en gång för alla prerogativ på att säga hvad han ville — så länge han var rolig. Hans briljanta stil, hans hjärtlösa skämt, hans iskalla satir skaffade honom många beundrare, många fiender och få vänner. Men dessa senare

voro istället så mycket mäktigare. 1896 bröts så med ens hans meteorbana genom en af dessa uppseendeväckande skandaler som tid efter annan uppröra samhället. Trots hans inflytelserika vänners yttersta ansträngningar blef han åtalad för sedlighetsbrott och dömd till två års *hard labour* (arbete i trampkvarn), det förfärligaste straff den civiliserade rättvisan förfogar öfver. Sedan straffet utståtts, bosatte han sig i Paris, där han afled den 30 nov. Hans tämligen om-

fångsrika litterära bagage är känt för den svenska publiken förnämligast genom öfversättningarna af Salomé, hans hemsktansläende, vämjeliga drama öfver Herodias dotter, genom »Lögnens förfall», en besynnerlig samling paradoxer, en blandning af juveler och kiselstenar, sådan man sällan råkar, samt den härom året på Vasateatern uppförda »Solfjädern», en flott skrifven engelsk sedemålning, oändligen mycket mera äkta än Arthur Pineros alla sceniska skapelser sammanlagna. Med en begåfning som irrar mellan talang och snille, med en naturell som för tanken bort till Borghierna, och med ett sätt att uppträda som kom de skalliga boulevardlejonen på

Carlton Club att blekna af afund framstår Oscar Wilde såsom en af de märkligaste litterära snobbar vår samtid sett ibland sig. Det meddelade porträttet är den mest karaktäristiska kamerabild jag någonsin vet mig hafva skådat. Den affekteradt vårdslösa ställningen, de sirligt buckliga lockarna, det antikt sköna ansiktet med dess sällsamt komplicerade tycke af sinnlighet, tankedjupt, iskallt förakt och medveten öfverlägsenhet framställer honom såsom han stod på sin storhets middagshöjd.

Hvilken skillnad mellan denna kvalmiga, parfymerade, fränstötande uppenbarelse och den manligt käckä, barskt trohjärtade blicken hos den Hamlet vi nyss jordat, han som blef till ett tvisteäpple och till en förargelseklippa som kanske ingen före honom, men som var den hängifnaste son och broder, den ädlaste fosterlandskämpe och den ömmaste vän — Zarathustras hädangångne diktare: Friedrich Nietzsche. . . .

G. L.

BRANDEN I BORLÄNGE.

Amatörfotografier af hr Olsson, Domnarfvet.

Natten till måndagen den 3 dennes härjades Borlänge af en eldsvåda, hvilken i grunden ödelade en stor del af den tätt bebyggda köpingen. Det var en hemsk natt, som ej snart skall glömmas i samhället, liksom det nog kommer att kräva lång tid, innan spåren af förödelsen blifvit undanröjda och den idoga platsens centrum återfått sitt förra utseende.

Branden utbröt vid 2-tiden på ett så »tacksamt» ställe som i Lyrbergs oljeaffär. Olja göts bokstafligen på elden, som spred sig med förfärande hastighet till de närgränsande gårdarne. Öfver hela Tunaslätten och vida längre spred sig i den stjärngnistrande decembernatten det flammande skenet åt olika håll, spridande budskapet att en af provinzens lifskraftigaste samhällen var högst allvarsam hotadt.]

En upprörande tafla var det som belystes af det rasande elementet. Man såg mödrar med sina halfnakna, i täcken inlindade barn komma skyndande åt olika håll för att hos bekanta och medlidssamma personer söka skydd för kylan.

Flere af de stackars kvinnorna tappade i för-

skräckelsen hufvudet och räddningen af småbarnen erbjöd scener af pinsammaste art. I en familj var husfadern borta på arbete i Domnarfvet; den sjuårige lille sonen anträffades långt utom

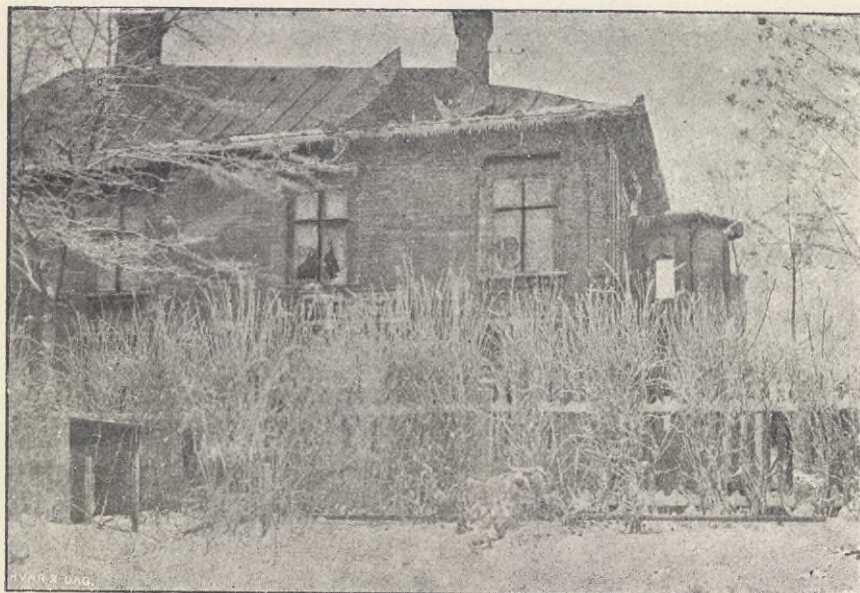
Den del af köpingen, där elden begränsades norrut.

brandstället, bärande sin späda bror i en trasa... Tack vare hjälp från Domnarfvet och Falun lyckades man trots blåsten och kölden, hvilken kom vattnet att stelna i slangarne, bli herre öfver elden — men först sedan själfva medelpunkten af den blomstrande köpingen lagts i aska. Våra bilder gifva en god föreställning om denna förödel-

sens styggelse. Följande gårdar äro ödelagda: C. A. Erikssons, O. Törnbergs, Alb. Löwstedts, C. Th. Ericssons, D. Öhmans, E. Dalbergs, Bergmans, A. G. Bergströms, Joh. Bergmans, P. Lundstens två gårdar, A. F. Perssons, Johanna Larssons.

Värdet af det brunna torde öfverstiga $\frac{1}{2}$ mill. kr. Bostadsbristen, hvilken redan förut varit kännbar, är nu ytterst svår; den allmänna och enskilda välgöreheten har naturligtvis trädt emellan så mycket som möjligt. En god sak torde olyckan medföra: påskyrdandet af den högst viktiga vattenledningsfrågans lösning i den af 1600 invånare bebodda köpingen.

Men det blir en dyster jul i denna dalabygd.

LARSSONS GÅRD. Ett svårt hotadt men till det yttre åtminstone räddadt större hus.

»NIO OCH NITTIO.»

AT RICHARD HARDING DAVIS. Förf. till »Framgång». Öfversättning för HVAR 8 DAG.

(Forts. och slut från n:o II).

Så löd faderns sista vädjan. »Goodwood-stollen» vände ryggen mot ljusen, så att de förbipasserande ej kunde se hans ansikte, ref långsamt sönder brefvet och lät det bit för bit falla från balkongen. »Om jag kunde», hviskade han, »om jag bara kunde». Smärtan var något mindre än vanligt just då, men det hela var ej längre beroende af stämning. Han kände endast denna önskan att göra slut på dessa tankar och tvifvel och den fysiska darrning, som skakade honom. Hvila och sömn och frid, det måste han ha. Det fanns ingen frid hemma eller annorstädes så länge denna smärta hölle i. Han kunde icke förstå, hvarför de plågade honom på detta sätt. Det var alldeles onödigt. Han kände sig mycket mer ledsen för deras skull än för sin egen, endast emedan de ej kunde förstå saken. Han var alldeles säker på, att om de kunde känna hur han led, så skulle de hjälpa honom till och med att göra slut därpå.

Han hade stått en stund med ryggen mot ljuset, men nu vände han ansiktet mot det och såg på klockan igen. Han kände sig alldeles säker på att ljusen icke skulle brinna mycket längre. När han vände sig, kom en kvinna fram från den upplysta salen, gick osäkert förbi honom och tillbaka igen och gjorde därpå en tyst hälsning. Att det var ett fruntimmer och att hennes uppträdande störde honom var allt hvad han fick klart för sig om hennes närvaro, och han tänkte icke ett ögonblick på att hennes rörelser skulle ha något med honom att göra.

»Monsieur», sade hon på franska, »jag ber om ursäkt, men kunde jag få tala med er?»

»Goodwoodstollen» besatt en mycket rikhaltig kännedom om Monte Carlo och dess *habitués*. Det var inte första gången som kvinnor, hvilka förlorat vid spelborden, tiggat honom om en napoleon'or eller frågat detta lyckans gynnade barn på hvilken färg eller kombination hon skulle spela. Det hade i framgångens dagar händt honom ofta och det hade roat honom, men nu drog han irriterad sig tillbaka med en önskan, att figuren framför honom skulle försvinna som den kommit.

»Jag är i svårt trångmål, *monsieur*», sade kvinnan. »Jag har inga vänner här, som jag kan vända mig till. Förlåt min djärfhet, men min ängslan är stor.»

»Goodwoodstollen» lyfte lätt på hatten och bugade sig. Därpå koncentrerade han med kännbar ansträngning sin blick på den besynnerliga varelsen framför honom och fixerade henne skarpt. Hon bar ett litet stycke röd korall som brosch och genom att stadigt betrakta denna lyckades han bringa den öfriga figuren i fokus och såg utan förvåning — ty allting alldagligt syntes honom märkvärdigt nu och allting besynnerligt som någonting helt naturligt — att hon tydligen icke var en *habituée* på platsen och mera såg ut som kammarjungfru åt en dam än en äfventyrerska. Hon var fransyska och vacker — en sådan där flicka som brukar passa upp på en Duvalrestaurant eller sitta som kassörska bakom en liten disk vid dörren.

»Vi borde inte vara där», sade hon liksom till svar på hans blick och som ursäkt för sin därvaro.

»Men Louis, min man, ville hit. Jag sade honom att det var inte för sådana som oss, men Louis är så djärf. Han svarade att på sin bröllopsresa ville han lefva bland de högsta och så måste han komma hit och spela som andra bruka. Vi ha bara varit gifta sedan i tisdags, och vi måste resa tillbaka till Paris i morgon. De ville inte gifva honom mer än tre dagar. Han är ingen spelare; han spelar domino på kafét, det är sannt. Men hvad vill ni! Han är ung och liflig och jag vet att ni, min herre, som har sådan tur och som såväl förstår att kontrollera spelet, jag vet att ni skall öfvertyga honom. Han vill inte lyssna till mig. Han är så upphetsad och icke sig själf. Ni vill hjälpa mig, min herre, eller hur? Ni vill tala till honom?»

»Goodwood-stollen» rynkade sina ögonbryn och slöt ögonlocken ett par gånger för att tvinga dimman och smärtan ur ögonen. Det var högst plågsamt. Kvinnan syntes ha mycket att säga, men hon kunde icke få någon mening i det. Han ryckte lätt på axlarna. »Jag kan ej förstå», sade han trött och vände sig bort.

»Det är min man», sade kvinnan ängsligt, »Louis, han håller på att spela därinne och han är bara biträde hos gamle Carbut, bagaren, men han rår om tredjedelen af butiken. Det var min hemgift som betalade för den», tillade hon stolt. »Gamle Carbut säger att vi kan få hela för 20,000 francs och så skulle han draga sig tillbaka och vi bli ägare. Vi ha lagt undan litet pengar och vi hade räknat på att köpa resten om fem eller sex år, om vi vore mycket noga.»

»Ja visst, ja visst», sade Harringford med ett kort skrott af lättnad, »jag förstår». Han kände stor lindring af att det inte var så illa som det hotat. Han såg henne tydligt nu och följde lätt med hvad hon sade, och till och med en sådan småsmak som att tala med denna kvinna syntes bereda honom lindring.

»Han spelar», sade han, »och förlorar pengar och ni kommer till mig med bön att jag skall råda honom hvad han skall spela. Jag förstår. Nå väl, säg honom, att han kommer att förlora det lilla han har kvar. Säg honom att jag råder honom att resa hem, säg honom —»

»Nej, nej! sade den unga kvinnan i upprörd ton, »ni förstår inte. Han har ej förlorat, han har vunnit. Han har vunnit, o, så många rullar guldmynt, men han vill ej sluta. Förstår ni inte? Han har vunnit så mycket vi kunna förtjäna på många månader — på många år, *monsieur*, med sparsamhet och hårdt, ack så hårdt arbete! Och nu vågar han det igen och jag kan ej tvinga honom bort. Men om ni, min herre, om ni ville tala om huru stora chanserna äro emot honom, om ni som vet det ville upplysa honom om, hur dåraktigt han handlar genom att icke vara nöjd med hvad han har, så skulle han höra på er. Till mig säger han 'Bah, du är en kvinna!' och han är så röd och het. Han förlorar förståndet vid åsynen af pengarne, men han skall höra på en herre som ni. Han ämnar vinna mer och mer och köpa en tredjedel till af gamle Carbut. Är det inte dåraktigt? Det är så syndigt af honom.»

»Ja, ja», nickade Harringford, »jag förstår nu.

Ni vill att jag skall taga honom bort därifrån så att han kan behålla hvad han har. Jag förstår. Men jag känner honom inte. Han skall icke höra på mig, förstår ni. Jag har ingen rätt att lägga mig emellan.»

Han vände sig om och strök sig med handen öfver pannan. Han önskade så gärna att denna kvinna skulle lämna honom för sig själf.

»Ah, men, *monsieur*», ropade hon förtviflad och tog i hans rock, »ni som är så lycklig och så rik och tillhör stora världen, ni kan inte känna hvad detta betyder för mig. Att ha min egen lilla affär och vara fri och ej behöfva tråla och sy och sy tills min rygg och mina fingrar svida af smärta. Tala till honom, gode herre, o, tala till honom! Det är ju så lätt gjort och han skall lyssna till er.»

»Goodwood-stollen» vände sig häftigt om igen. »Hvar är han?» sade han. »Visa mig på honom.»

Kvinnan sprang förut, mumlande ett tack, till den öppna dörren och pekade ut hvar hennes man stod lutad öfver spelet och satte ut en del pengar på ett af bordet. Det var en ung vacker fransman, lika *bourgeois* som hustrun, och nu förfärligt liflig och upphetsad. I denna själfbehärskningens atmosfär och i motsats till tystnaden i den stora salen syntes han ännu tydligare vara på orätt plats. Harringford tog honom på armen men fransmannen stötte otåligt bort hans hand utan att se sig om. »Stollen» vidrörde honom en gång till och tvang honom att vända sig mot honom.

»Hvad?» sade fransmannen häftigt. »Hvad är det?»

»Er fru», sade Cecil allvarligt och höfligt som en gammal man, »har gjort mig den äran att inviga mig i sitt förtroende. Hon säger att ni vunnit mycket pänningar; att ni kunde använda dem förstärkt hemma och så bespara er mycket slit och skuld och allt sådant där obehag. Ni har fullkomligt rätt om ni svarar att det ej rör mig. Det gör det icke. Men, vet ni, det är verkligen en hel del förnuft i hvad hon vill och ni tycks redan ha vunnit en stor summa.»

Fransmannen blef synbarligen förvånad öfver detta tilltal. Han tvekade ett ögonblick — ty den andre gjorde intryck af en person med inflytande och säker ställning. Men därpå lät han höra ett kort, visst icke muntert skratt.

»Ni är högst vänlig, min herre», sade han i artigt gäckande ton och med en otålig axelryckning. »Men min hustru har inte gjort klokt i att inblanda en främmande i denna sak, hvilken som ni säger icke rör eder.»

Han vände sig till bordet igen med en trotsig rörelse af oberoende och lade två pänningrullar på klädet, i samma ögonblick kastande en barnslig blick af missnöje på sin hustru.

»Där ser ni», sade Harringford och slog beklagande ut med handen. Men det låg så mycken sorg öfver den unga kvinnans ansikte att han vände sig om igen till spelaren och tog honom i armen. Han kunde ej säga, hvarför han var så intresserad af dessa två. Han hade varit vittne till många sådana scener förut, och de hade icke haft annan verkan på honom än att han gått därifrån. Men samma dofva smärta i hans hufvud, hvilken kom så många saker att synas möjliga som det skulle varit förfärligt blott att tänka på, gjorde honom envis och ståndaktig i fråga om detta. Han kände instinktmässigt — han kunde ej sägas tänka — att kvinnan hade rätt och mannen orätt,

och därpå fattade han honom igen i armen och sade, denna gång i skarp ton;

»Kom med härifrån. Hör ni? Ni handlar dåraktigt.»

Men just som han talade vann rödt och med ett nöjaktigt belåtet gnäggande rakade fransmannen in sin vinst med båda händerna, hvarpå han med ett lyckligt och triumferande skratt vände sig till sin hustru. Det är inte lätt att öfvertyga en man om att han bär sig dåraktigt åt när han vinner några hundra francs hvarannan minut. Hans tysta argument om motsatsen äro svåra att besvara. Men Harringford tänkte ej det minsta härpå.

»Hör ni?» sade han i samma barska ton och på samma sätt som han skulle tilltalat en betjent. »Kom med härifrån!»

Fransmannen slog åter undan hans hand, denna gång med en svordom, och satte igen ut guld-rullar på rödt. Och åter vann rödt.

»Min Gud!» utbrast hans hustru och for med fingrarna öfver pänningrullarne på bordet, »han har vunnit hälften af de 20,000 francs'en. Ack, *monsieur*, hejda honom, hejda honom!» skrek hon. »Tag honom bort härifrån.»

»Hör ni inte!» skrek Harringford, så upprörd att han glömde sitt eget onda och allting, »Ni måste komma med mig.»

»Tag bort er hand», hviskade den unge fransmannen häftigt. »Jag skall vinna det hela; i en enda stor *coup* skall jag vinna allt. Jag skall vinna fem års lön i ett ögonblick.»

Han strök fram alla pänningarne på rödt och kastade sig ned öfver bordet för att se på rouletten.

»Vänta, er —!» hviskade Harringford upprörd. »Om ni vill våga det, så våga det med något förnuft. Ni kan inte spela ut hela den summan. De taga den icke. Sex tusen francs är gränsen, om ej», fortsatte han hastigt, »ni delar de 12,000 francs mellan oss tre. Ni förstår, sex tusen francs är allt hvad någon kan sätta ut; men om ni ger mig 4,000 och er hustru 4,000 och själf behåller 4,000, så kunna vi våga dem hvar för sig. Ni kan sätta ut på rödt, om ni vill, er hustru sätter sina pänningar på de nummer som komma upp under aderton och jag sätter ut mitt på »odds». På det viset kan ni taga in 24,000 francs om vår kombination vinner, och ni förlorar mindre om ni endast håller på färg. Förstår ni?»

»Nej», skrek fransmannen och sträckte ut handen efter pänninghögarna som Harringford skyndat sig dela i tre delar, »på rödt, alltsammans på rödt!»

»Gud i himlen, karl!» utbrast Harringford i bitter ton. »Det må vara att jag ej känner till mycket, men ni skulle låta mig förstå den här usla saken». Han fick fransmannen fatt vid handlederna och den unge mannen, som mera påverkades af det märkvärdiga uttrycket i den andres ansikte än af hans fysiska styrka, stod stilla under det att kulan rullade och rullade, stannade och balanse-rade och till slut lade sig på sjuan.

»Rödt, udda och under», förkunnade croupieren mekaniskt.

»Åh, ser ni! Hvad var det jag sade», inföll Harringford med plötsligt lugn. »Ni har vunnit mer än era 20,000 francs. Ni äro ägare af affären — jag gratulerar er!»

»Ack, *mon Dieu!*» skrek fransmannen alldeles utom sig af förtjusning, »jag vill fördubbla det.»

Han sträckte sig fram mot de nya pänninghögarna, som om han ämnade skjuta dem tillbaka igen, men Harringford kastade sig i vägen för honom och med en hastig rörelse grep han pänningarna och lade dem i kvinnans klädning, hvilken hon höll upp som ett förkläde för att taga emot sin skatt.

»Nu kommer ni med mig», sade han i bestämd ton. Fransmannen försökte rasonnera och göra motstånd, men Harringford körde på honom med den tysta envisheten hos en drucken man. Han lagade att kvinnan kom in i en vagn som stod utanför, sköt in hennes man bredvid henne och under det att kusken körde till uppgifven adress upplyste han i en polischefs ton fransmannen om, att han måste lämna Monte Carlo genast, samma kväll.

»Tror ni inte jag känner till saken?» sade han. »Inbillar ni er att jag talar utan erfarenhet? Jag har sett dem komma hit rika och fara sin väg utfattiga. Men det skola ni inte göra. Ni skola behålla hvad ni har och reta dem med det.»

Han skickade upp den unga frun till hennes rum för att packa och stannade själf kvar för att öfvertygga och tala allvar med den upprörde brudgummen i vagnen. När hon återvände med kappsäcken, hvilken var så tung af guldets att vaktmästarer knappt kunde lyfta upp den till kusken, befallde han denne att fara ned till stationen.

»Tåget till Paris går vid midnatt», sade han, »och ni är framme i morgon bittida. Därpå gör ni upp affären med gubben Carbut och kommer aldrig tillbaka hit igen.»

Fransmannen hade under färden förvandlats från en ursinnig fånge till en af glädje halft tokig man och nu var han gråtfullt ödmjuk och öfversvallande i ursäkter och tacksägelse. Deras välgörare, som de behagade kalla honom, skyndade på dem upp på det väntande tåget och sprang att köpa biljetter åt dem.

»Nu», sade han, när konduktören stängde dörren till kupén, »äro ni ensamma och ingen kan komma in och ni kan inte komma ut. Nu resa ni till ert hem, till ert nya hem och kom aldrig tillbaka till detta usla ställe igen. Lofva mig — förstår ni? Aldrig mer!»

De lofvade det upprepade gånger på det kraftigaste. De omfamnade hvarandra som barn och fransmannen tog af hatten och nedkallade Guds välsignelse öfver Harringford.

»Ni skall komma till Paris, inte sannt?» sade frun, »och ni skall hälsa på oss i vår egen affär, inte sannt? Åh, det skulle vara en så stor ära, om ni ville hälsa på oss, *monsieur*, om ni ville komma till det hem ni gitvit oss. Ni har hjälpt oss så ofantligt. Må himlen välsigna er!»

Hon grep hans behandskade hand, som hvilade på dörrvredet, och kysste den tills han ryckte den undan mycket förlägen och rodnande som en flicka. Hennes man drog henne till sig och den unga bruden satt vid hans sida med sitt ansikte bredvid hans och grät tårar af glädje och rörelse.

»Ah, se, *monsieur!*» sade den unge mannen gladt, »se, hur lyckliga ni har gjort oss. Ni har gjort oss lyckliga för hela vårt lif.» — — —

Tåget rullade ut med fart. Vagnshjulen togo upp den unge fransmannens sista ord och tycktes sjunga: »Ni har gjort oss lyckliga — lyckliga för hela vårt lif.»

Allt hade kommit så plötsligt, att Harringford icke haft tid att betänka eller väga sina motiv och allt som syntes honom som verklighet nu, när han stod där ensam på den mörka, tomma stationens platform, var fransmannens ord, hvilkas ekoljud i örat som refrängen af en sång. Och plötsligt grep tanken honom att dessa ord vore desamma som hans fader skrövit i sitt bref, »du kan göra oss lyckliga för lifvet.»

»O», sade han med en tviflande suck, »om jag bara kunde! Om jag gjorde de där stackars okonstlade människorna lyckliga, kan jag då inte lefva och vara någonting för honom och för henne? O, Gud», utropade han, men så tyst att ingen, ens om han stått vid hans armbåge, skulle hört det, »Om jag kunde, om jag kunde!»

Han lyfte upp sina händer och lät dem sjunka igen och knöt dem framför sig och lyfte sina trötta, brännande ögon till den lugna purpurfärgade himlen med dess millioner stjärnor. »Hjälp mig», hviskade han häftigt, »hjälp mig». Och när han sänkte hufvudet, tycktes den besynnerliga dofva smärtan försvinna och ett lugn bredde sig öfver hans nerver bringande honom frid. Han visste ej hvad det kunde vara, ej heller vågade han börja grubbla öfver den förändring han undergått, utan vände sig om och vandrade långsamt upp för kullen, med bäfvan och fruktan hos en som gått förbi sig själf för ett kort ögonblick i en annan värld. När han kom hem, fann han sin betjent med ängsligt ansikte lutad öfver ett bref, hvilket han med brottsligt ansikte ref sönder när hans herre inträdde. »Du höll på att skriva till min far», sade Cecil mildt, »eller hur? Ja, du behöfver inte avsluta ditt bref. Vi skola resa hem.»

»Jag reser ifrån det här stället, Walters», sade han, drog af sig rocken och kastade sig tungt ned på sängen. »Jag tar första tåget som går och jag vill sofva litet medan du gör i ordning mina saker. Första tåget, förstår du — om en timma, ifall det går så snart.» Hans hufvud sjönk tungt tillbaka på kuddarne, som om han kommit från en lång tröttsam vandring, hans ögon slöto sig och armarne föllo lätt åt sidan. Betjenten stod förskräckt och ändå lycklig med tårarne rinnande ned för kinderna, ty han var sin herre varmt tillgifven.

»Vi resa hem, Walters», hviskade »stollen» släpande ton. »Vi resa hem, hem till England och Harringford — och vi skola bli lyckliga för hela vårt lif.» Han tystnade ett ögonblick. Walters lutade sig öfver bädden och höll andan för att lyssna.

»Ty han kom till mig», mumlade den unge mannen liksom i sömnen, »när jag var långt borta — medan jag var långt borta och sprang mig tillmötes —»

Hans röst sjönk tills den dog bort i tystnad, och ett par timmar därefter, när Walters kom in för att väcka honom, fann han sin herre sofvande som ett barn med ett lyckligt leende på läpparne...

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

FÖDELSEDAGAR.

Den 3 december firades i Helsingborg en fäst af ett mera ovanligt slag. Ett stort samhälle frambar till sin främste man sina lyckönskningar och sin hyllning på hans 70-års födelsedag. För en hvar, som något känner till Helsingborg, är det klart, att denne man ej kunde vara någon annan än konsul *P. Olsson*, kungen i Helsingborg».

Man kan i viss mening säga att Helsingborg är konsul Olssons verk, ty utom de många direkta fördelar han genom sin verksamhet tillfört staden, har han väckt till lif en företagsamhet och handlingslust, som näppeligen öfverträffas af någon stad i vårt land.

Hans historia är historien om den fattige gossen, som tidigt måste lämna föräldrabemmet för att själf tjäna sitt bröd och som så småningom arbetade sig upp till en maktställning, hvilken med hvarje år blef allt fastare äfven om den icke alltid varit obestridd. Hans stormaktsdagar kunna räknas från mediet af 1850-talet, då han satte i gång en för den tiden storartad spannmålsaffär. Flera industriella anläggningar kommo därefter med korta mellanrum till stånd i Helsingborg, och i dessa företag var konsul Olsson icke blott den största intressent utan och den förnämsta ledande kraften. Helsingborgs ångkvarn, sockerfabriken och mekaniska verkstaden — för att endast nämna de största — ha sålunda honom att till stor del tacka för sin tillkomst.

Med sin skarpblick upptäckte han äfven snart, hvilken mäktig häfstång snabba kommunikationer äro till det ekonomiska samhällslifvets höjande. På hans initiativ erhöi Helsingborg efter hand utmärkta järnvägsförbindelser med den skånska provinsen och statsbanorna, Småland och Halland, hvilken sistnämnda järnvägsled snart framdrogs till Göteborg.

P. OLSSON.

Knappast mindre är hans insats till sjöfartsnäringens upprifvande. I hamndirektionen, hvars ordförande han ännu är, arbetade han ifrigt för förbättring af stadens hamn med det resultat, att Helsingborg nu som sjöstad räknas till landets främsta.

Af Helsingborgs stadsfullmäktige har han varit ledamot allt sedan denna institution inrättades och kvarstår ännu sedan 1888 som dess ordförande, hvilket uppdrag han sköter med aldrig svikande reda och säkerhet. Det är ett sannt nöje att höra Helsingborgs fullmäktiges ordförande göra en sammanfattning af en ofta mycket utgrenad debatt och precisera de olika förslag och yrkanden som därunder framkommit.

Såsom väl för de flesta är bekant, har hr O. äfven varit ledamot af vår lagstiftande församling. År 1869 invaldes han i riksdagens Andra kammare, där han kvarstod till 1875. Tre år senare invaldes han i Första kammaren, som han tillhörde intill 1896, då han afsade sig nytt inval.

Såsom lekmannaombud för Malmöhus län deltog han äfven i 1869 års och flera därpå följande kyrkomöten, där han representerade den mera frisinade riktningen.

Det är, såsom af ofvanstående korta öfversikt synes, en ovanligt omfattande och tillika ovanligt framgångsrik verksamhet, konsul Olsson vid sina nu tillryggalagda 70 år kan blicka tillbaka på. Utan att i någon särskild grad ha kastat sig in på de sociala reformernas område har han dock genom sin på rent praktiska mål riktade verksamhet och sin aldrig slappande energi i väsentlig mån bidragit till den storartade utveckling på samhällslifvets alla områden, som utnärka de senaste årtiondena, och som icke minst i hans egen stad gjort sig märkbar.

G. ANREP.

Johan Gabriel Anrep, vår äldste och mest kände genealog, ingick den 4 december i sitt 80:de år. Det är nu snart ett halvt sekel sedan första årgången af hans adelskalender utkom. Det var 1854. Och sedan dess har den ena editionen troget följt den andra. Anrep är född till genealog. Som 10-årig pojke utarbetade han kalendrar öfver fingerade regenthus. Utom adelskalendern har han utgifvit »Svenska adelns ättartaflor», »Svenska släktboken», redigerat »Svensk handelskalender» samt skrivit en mängd artiklar; »Historiskt, geografiskt och statistiskt lexikon». Genealogien är ett mödosamt studium, åtminstone så bedrifvet som Anrep gjort, och om någon egenskap hos honom kan mäta sig med hans forskareflit, så är det hans pålitlighet.

Den 10 december fyllde *Birger Schöldström* 60 år, af hvilka de senare fyrtio väsentligen ägnats åt litterära sysselsättningar. Han började tidigt sin publicistiska bana och han har utvecklat en outtröttlig flit ända sedan han började. Därför har han hunnit med så mycket. Men han har icke samlat sin produktion i volymer, utan strött ut den i tidnings- och tidskriftsuppsatser: som redaktör af *Söndagsnisse* och *Stockholms Aftonpost* och såsom medarbetare i *Nya Dagligt Allehanda* samt flera andra. En del återfinnes visserligen samladt i hans »Minnen och anteckningar», hvaraf under olika titlar en hel serie utkommit. Men det är icke på långt när allt. Bland hans biografiska arbeten märkas monografierna öfver *J. G. Schultz*, *K. Wetterhoff*, *Emilie Flygare-Carlén* samt den ungerske skalden *Petőfi*, hvars dikter han också öfversatt. Hans personalhistoriska vetande är obegränsadt och han berättar vinnande och trefligt hvad han vet.

B. SCHÖLDSTRÖM.

P. LANDÉN.

DÖDSFALL.

Den 19 november afled i Lund förste läraren vid stadens folkskolor *Per Landén* i en ålder af 56 år. Landén var en kunnig och praktiskt duglig pedagog, som i lärarekretsen intog en mycket framstående plats. Han förstod äfven att göra sig omtyckt af lärjungarne och hans minne skall länge lefa i kär hägkomst.

Natten till den 24 nov. afled i Göteborg ångbåtskommissionären *Carl Sjöberg*. Efter att ha fört båtar på saltsjön och sedan trafikerat kanallederna slog S. sig ned i Göteborg, i hvilken stads samfärdsellif han gjort en kraftig insats. Som ångbåtskommissionär fick han rikt tillfälle att med sin erfarenhet verka till kanaltrafikens fromma. Han var äfven afhållen af trafikanterna och hans kärnfriska, trofasta sinne förskaffade honom en stor vänkrets, hvilken uppriktigt saknar den bortgångne hedersmannen.

C. SJÖBERG.